

представлена, насамперед, Правилами біржової торгівлі, затверджуваними біржами. У той же час, як показує їхній аналіз, багато положень Правил не відповідають загальним нормам Господарського кодексу України, Цивільному кодексу України, Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» [1], Закону України «Про електронно-цифровий підпис» [2] й інших нормативно-правових актів.

Отже, можна зробити висновок, що головна перевага електронної біржі в можливості проведення торгових операцій у будь-який час доби. У брокерів з'являється можливість торгувати в ті години, коли звичайна біржа закрита, тобто це потенційний додатковий прибуток для брокерських компаній.

По-друге, брокери одержують максимальний доступ на ринки. Для брокера дуже вигідно те, що йому необов'язково увесь час особисто бути присутнім на торгах, а можна знаходитися практично в будь-якій точці земної кулі. Додаткова перевага електронної біржі - це, як правило, більш низькі операційні витрати. На думку великих брокерів, що беруть участь в електронній торгівлі, електронна система має таку немаловажливу для них перевагу, як конфіденційність. У традиційному біржовому залі брокери знають один одного; знають, інтереси якої компанії представляє кожен брокер; тому якщо брокер, що представляє яку-небудь велику фірму, починає, скажемо, активно чи скуповувати продавати які-небудь контракти, то брокери в залі відразу ж роблять для себе відповідні висновки і змінюють свою тактику. В електронній системі такого немає, ніхто з брокерів, що сидять біля терміналів, не знає, чиї накази він бачить на екрані дисплея.

Крім того, брокери бачать відразу кілька найкращих цін покупки і продажу (а в біржовому залі - тільки одну найкращу ціну покупця й одну найкращу ціну продавця).

Список використаних джерел:

1. Про електронні документи та електронний товарообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 36. - Ст. 275.
2. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 36. - Ст. 276.

Основні тенденції розвитку світової біржової торгівлі

Какун В.В., студент 4 курсу факультету №2 НАВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Грущенко О.А.

Глобалізація світової економічної системи і науково-технічний прогрес істотно змінили технічні можливості проведення торгів на біржах за останніх 30 років. У світовій практиці ринкового господарювання серед інших форм організації торгівлі важливе місце належить біржовим торговельним операціям. Свідченням цього може бути той факт, що сьогодні 30% усього світового товарообороту припадає на біржовий ринок.

Сьогодні біржова торгівля представляє індустрію, об'єднуючу різні суб'єкти. Сучасний рівень технологій дає можливість всім охочим брати участь в торгах в реальному режимі часу.

Біржі виконують важливі економічні функції як на мікротак і на макроекономічному рівні, при цьому створюються додаткові робочі місця.

Біржова торгівля забезпечує стабілізацію діяльності підприємств через механізми біржового клірингу та цінового регулювання. Завдяки цим механізмам учасники біржових торговельних операцій мають гарантії виконання угод, володіють абсолютно прозорою інформацією, на базі якої будують власні цінові прогнози, мають можливості страхування та перерозподілу ризику майбутніх торговельних операцій на основі використання строкових біржових інструментів.

Основними сучасними тенденціями організації бірж і їх розвитку, в умовах глобалізації економіки є:

1. Універсализація, укрупнення бірж і перетворення деяких з них в міжнародні.

На початку ХХ ст. товарні біржі були вузькоспеціалізованими. Після другої світової війни збільшилися об'єми міжнародної торгівлі, оборот товарних бірж збільшувався. Це у свою чергу загостило конкуренцію між біржами. Тенденції до укрупнення товарних бірж, зокрема вузькоспеціалізованих, останніх півстоліття очевидна.

2. Значне зниження частки операцій з реальними товарами і по кількості і за об'ємом в загальному обороті товарних бірж за рахунок збільшення частки операцій похідними фінансовими інструментами.

У останню чверть ХХ ст. на фінансовому ринку був створений його новий сектор - ринок похідних фінансових продуктів-інструментів (фінансових контрактів), який демонструє високі темпи розвитку. До них належать ф'ючерси, опціони, а також їх комбінації, що реалізують синергетичний ефект. На біржах значимість торгівлі реальними товарами падає, а обороти по операціях з похідними фінансовими інструментами перевищують обороти по реальному купівлі-продажу відповідних товарів. На товарних біржах в даний час йде торгівля в основному похідними фінансовими інструментами, з них найбільша частка операцій - оформлення ф'ючерсних контрактів.

3. Розширення географії біржової торгівлі товарами.

В середині 90-х рр. товарні біржі, на яких торгують похідними фінансовими інструментами, з'явилися в країнах, що розвиваються і постсоціалістичних, а до 90-х рр. по об'ємах торгів домінували американські.

4. Скорочення частки похідних фінансових інструментів, в основі яких лежать товари, в результаті введення їх у фінансові активи.

Серед причин появи контрактів з новим виглядом базових активів можна назвати крах Бретон-Вудської валютної системи, зміни в законодавстві різних країн, лібералізацію міжнародних потоків капіталу, прорив в технічному розвитку, а пізніше, створення новітніх телекомунікаційних і інформаційних технологій, що зробили доступною інформацію в реальному режимі часу в будь-якій точці планети. В цілому це стало результатом активної інноваційної діяльності, пов'язаної з посиленням ролі фінансового капіталу.

5. Істотне збільшення кількості учасників товарних бірж і розширення кількості економічних суб'єктів, торгуючих на біржах.

Крім традиційних учасників ринку похідних інструментів, ними стали держави, наднаціональні фінансові інститути, міжнародні фінансові компанії, банки, страхові суспільства, пенсійні фонди, інвестиційні фонди, приватні інвестори. Це відбулося завдяки законодавчим змінам в основному в розвинених країнах, а також впровадженню нових технологій, підвищенню загальної фінансової культури учасників ринків з урахуванням традицій, і навіть збільшенню рівня життя в багатьох країнах. Учасники торгів здійснюють арбітражні операції на біржах різних країн, тим самим, зрівнюючи ціни на одні і ті ж товари у всьому світі.

6. Концентрація бірж в провідних фінансових центрах.

Причинами цього є наявність розвиненої банківської інфраструктури, достатніх вільних капіталів, які шукають більш прибуткового застосування, а також можливості швидкого переливу коштів з однієї форми вкладення в іншу.

7. Збільшення асортименту товарів, які служать основою для похідних фінансових інструментів на біржі.

Значне розширення асортименту відбулося після другої світової війни.

8. Різке збільшення значущості інформаційних технологій на біржах, зростання їх можливостей і підвищення інформаційної відвертості бірж.

Зростання можливості інформаційних систем дозволило перейти від «голосових» систем біржової торгівлі до електронних. Тим самим, виникають віртуальні біржі, що підвищує загальну продуктивність праці персоналу бірж. Автоматизація біржових торгів привела до усунення посередників в процесі висновку операцій між учасниками ринку. Більш того, за допомогою інформаційних технологій вдалося знизити витрати на обслуговування торгівлі з використанням похідних фінансових інструментів і полегшити контроль, перешкоджаючи маніпуляціям з цінами, а також забезпечити надійність і швидкість виконання операцій.

9. Зміна стилю і методів державного регулювання бірж.

Багато держав створюють сприятливі умови для розвитку національних бірж, підвищуючи їх конкурентоспроможність на міжнародній арені.

10. Якісне поліпшення рівня інформації про біржові торги.

Глобалізація світової економіки, сприяючи постійному зростанню оборотів бірж, викликала необхідність збільшення рівня інформації узагальненого характеру. Для правильного регулювання національних і міжнародних фінансових ринків функція збору інформації, її узагальнення, а також аналізу фінансового ринку доручена групою десяти найбільш розвинених країн Банку міжнародних розрахунків.

11. Зміни організації біржових торгів в глобальному масштабі.

Причиною змін організації біржових торгів є лібералізація світової торгівлі і фінансова глобалізація. У зв'язку з глобалізацією світової економіки система біржової торгівлі не тільки не втратила свого значення, але значною мірою зміцнилася. Сприяють цьому вказані похідні фінансові інструменти, які надають все більш суттєві можливості учасникам торгів, впливаючи на окремі галузі та економіку в цілому.

Сучасний стан біржової торгівлі свідчить, що вона потребує

структурної перебудови, суттєвої технологічної модернізації, адаптації до правових норм європейського законодавства та впровадження кращої практики функціонування аналогічних систем на світових ринках.

Тенденції розвитку світових фінансових та організованих товарних ринків свідчать, що біржі як інституції, що управляють регульованими секторами цих ринків, зміцнили свої позиції.

Список використаних джерел:

1. Закон України Про цінні папери і фондовий ринок. [Електронний ресурс]. Електронний ресурс]. - режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2016. - № 436-ГУ [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Сохацька О.М. Біржова справа: Підручник. - Тернопіль: Карт-Бланш, 2003.

Проблеми та перспективи розвитку фондового ринку України

Дзідора М.С., студент 4 курсу факультету №2 НАВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент *Грущенко О.А.*

Фондовий ринок є невід'ємною частиною економіки будь-якої держави. Він є цілісною системою, з своїми правилами і механізмами, що дозволяють як придбати, так і продавати цінні папери, страхувати себе від ризиків. Основним інструментом цього ринку є цінні папери.

Згідно із Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок» цінні папери - це документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що засвідчують наявність грошових або інших майнових прав, визначають взаємини між особою, а також передбачають виконання зобов'язань щодо умов їхнього розміщення [1].

На сьогодні як на законодавчому, так і на організаційно - інституційному рівнях реалізована переважна більшість заходів, зазначених у відповідних нормативно-правових актах щодо розвитку фондового ринку України. Деякі заходи все ще очікують на реалізацію. Це такі, як запровадження нових інструментів на фондовому ринку; зосередження торгів цінними паперами на фондових біржах; консолідація біржової системи; централізація депозитарної системи.

Для вирішення проблемних питань і стимулювання подальшого розвитку ринку Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку було розроблено проект Програми розвитку фондового ринку, в якому окреслені наступні завдання:

1. Збільшення капіталізації, ліквідності та прозорості фондового ринку;
2. Удосконалення ринкової інфраструктури та забезпечення її надійного і ефективного функціонування;
3. Удосконалення механізмів державного регулювання, нагляду на фондовому ринку та захисту прав інвесторів;
4. Стимулювання розвитку фондового ринку України [2].

Низький відсоток акцій, що обертаються на біржі є фундаментальною проблемою фондового ринку України. А це є вагомою причиною повільного розвитку як самого ринку, так і розвитку усієї національної економіки. Це означає що на Українському фондовому ринку неможливо